

Environmental Report NV Port of Den Helder 2015-2017

Port of Den Helder is gelegen in het UNESCO werelderfgoedgebied Waddenzee. De haven realiseert zich dat duurzame ontwikkeling en milieubescherming belangrijke randvoorwaarden zijn voor de economische ontwikkeling in en nabij de haven en dat de haven hiervoor een samenhangend milieu- en omgevingsbeleid op moet stellen.

Port of Den Helder heeft zich mede daarom ten doel gesteld om zich Ecoport te certificeren. In 2015 is de certificering voor de periode 2015-2017 gerealiseerd.

In het kader van deze certificering dient er een tweejaarlijks environmental report te worden opgesteld, waarin verslag gedaan wordt van de doelen die in de benoemde periode zijn gesteld en tot welke resultaten die hebben geleid. Tevens wordt een kort overzicht gegeven van de doelen die voor de komende certificering (2018-2020) worden gesteld.

1. Port Profile

Den Helder is een strategisch gelegen uitvalsbasis in de kop van Noord-Holland, gesitueerd aan diep water voor de Marine, de visserij en de offshore voor olie en gas. Als thuisbasis van de Marinevloot draagt de haven bij aan de Nederlandse defensie-inspanning en tegelijkertijd is de Koninklijke Marine de grootste werkgever in de regio. Daarnaast is de haven van Den Helder de grootste logistieke hub voor de Offshore in het zuidelijk deel van de Noordzee. Als leverancier van onderhoud en logistiek op het Nederlandse continentaal plat heeft de haven van Den Helder een nichepositie van nationaal belang verworven en hiermee een impuls gegeven aan de regionale economie.

Het product van Den Helder ligt op de Noordzee. Als snelle logistieke pitstop haven is Den Helder van grote toegevoegde waarde voor de Offshore.

2. Port Area

Het gebied van Port of Den Helder is ongeveer 87 hectare groot (water 36 ha en terreinen 51 ha), met de volgende terreinen/kades/wateren:

- *Het Nieuwe Diep* en de aangrenzende kades (*Paleiskade, Nieuwediepkade, Visserijkade, Het Nieuwe Diep* en *Het Nieuwe Werk*);
- De industriehaven *Westoever / Spoorweghaven* en de aangrenzende openbare kades;
- De loskade bij het *Noord-Hollands kanaal* in de buurt van industrieterrein *Oostoever*;
- De *Koopvaardersbinnenhaven* en de aangrenzende openbare kades;
- Het Regionaal gebonden havenbedrijventerrein *Kooyhaven*, het bedrijventerrein *Kooypunt* en industrieterrein *Oostoever*.

PoDH verkent elf locaties in de haven die op de korte, middellange en lange termijn kunnen worden (her)ontwikkeld om ruimte te bieden voor nieuwe bedrijvigheid in de haven. De plannen hiervoor zijn beschreven in de Routekaart “Programma voor ontwikkeling” en gepubliceerd op de havenwebsite, www.podh.eu. De ontwikkelstrategie is gericht op inbreiding vóór uitbreiding. Uitbreiding is voor een Waddenzeehaven als Den Helder alleen mogelijk, wanneer alle ruimte binnen de haven optimaal is benut en bovendien alleen via de weg van Building with Nature, met als voorwaarde dat economische en ecologische winst met elkaar in balans moeten zijn. In 2017 is in samenwerking met Provincie, Gemeente, Koninklijke Marine, Port of Den Helder en Landschap Noord-Holland een aanbestedingstraject opgestart voor een haalbaarheidsstudie naar het concept van uitbreiding via de weg van Building with Nature.

3. Environmental Policy Statement

Port of Den Helder is zich bewust van haar sociaal-economische verantwoordelijkheid als manager van een belangrijk havengebied. Port of Den Helder is een belangrijke economische motor voor de Kop van Noord-Holland. Den Helder is de grootste logistieke hub voor de Offshore in het zuidelijk deel van de Noordzee. Hierbij is men zich er bewust van dat de havenlocatie in het natuurrijke UNESCO werelderfgoedgebied Waddenzee is gelegen. De haven heeft daarom bewust gekozen voor een strategie van duurzame groei met oog voor mens en natuur.

De kernwaarden van Port of Den Helder zijn:

“Port of Den Helder is een professionele, zelfbewuste en lerende organisatie met ruimte voor inbreng, een eigen verantwoordelijkheid, als betrouwbare partner, vanuit wederzijdse afhankelijkheid en met oog voor duurzaamheid.”

Port of Den Helder streeft naar continue verbetering van haar milieu- en omgevingsbeleid dat aansluit op de activiteiten en competenties van de haven, en dat in lijn is met de ontwikkelingen op de markt. Hiervoor hebben we de belangrijkste omgevingsaspecten geïdentificeerd en zijn relevante indicatoren opgesteld om onze voortgang te kunnen meten.

De indicatoren zijn ook een middel om ons milieu- en omgevingsbeleid verder te ontwikkelen en succes- danwel probleemgebieden te signaleren.

Port of Den Helder zet zich in voor een beleid dat voldoet aan internationale standaarden en gaat waar mogelijk verder dan strikte naleving van internationale, Europese, Nederlandse of lokale wetgeving. Zo werkt Port of Den Helder mede aan maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Wij zetten ons in voor/om:

- Onderhoud, naleving en ontwikkeling van een PERS certificering van de European Sea Ports Organisation;

- Monitoring en vermindering van afval; bevordering van afvalreductie en recycling;
- Vermijding van geluidsoverlast;
- Op de hoogte te blijven en te voldoen aan relevante milieuwetgeving en -regelgeving;
- Externe communicatie van ons milieubeleid publiceren op de website;
- Duurzame projecten in de haven door het havenbedrijf te identificeren en daar waar mogelijk te ontwikkelen;
- Stimulering van bedrijven, stichtingen en overheidsinstanties om duurzame projecten te ontwikkelen in het havengebied;
- Delen van informatie met andere Waddenzeehavens om gezamenlijk te leren en ons gezamenlijke milieu- en omgevingsbeleid te verbeteren.

PoDH streeft naar een milieumanagementsysteem dat is toegesneden op de sociaal-economische en ecologische context van het havengebied en dit aan te passen aan de actualiteit.

4. Results PERS Port of Den Helder

In de Port Environmental Review System (PERS) 2015-2017 heeft Port of Den Helder vijf omgevingsaspecten geprioriteerd op basis van projectplannen, deze waren:

1. Afval
2. Geluid
- 3.. Emissies naar lucht
4. Natuur
5. Energie en licht.

1. Afval

Hoeveelheid afval dat jaarlijks in de haven wordt verzameld

PoDH ontvangt sinds 2013 minder m³ afval. Dit wordt met name veroorzaakt door een daling binnen Annex 1¹(o.a. afgewerkte olie en bilge-water) zoals zichtbaar in figuur 1². Vanaf 2013 worden er juist in Den Helder meer scheepsbewegingen geteld (figuur 2) en is er ook een lichte stijging in schepen die Annex I en Annex V (o.a. huisvuil, klein gevaarlijk afval, plastic en ladinggebonden afval) afgeven (figuur 3).

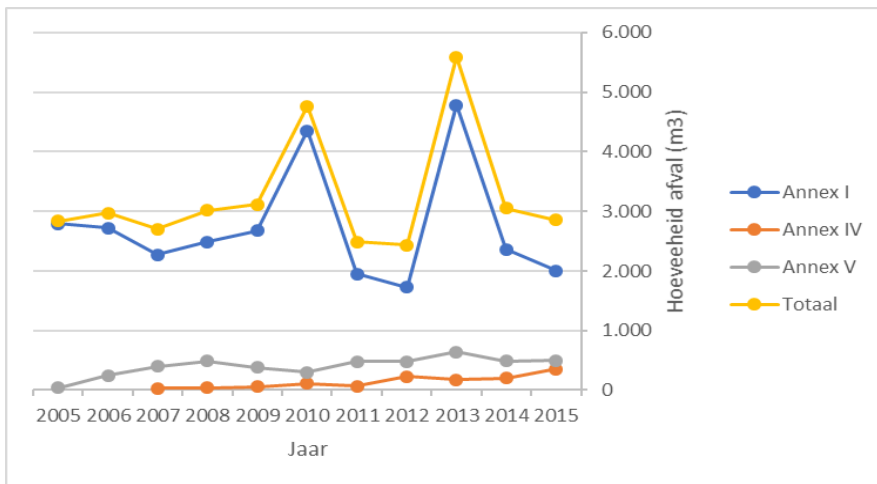
De verhoogde afgifte van Annex I in 2013 kan verklaard worden uit het feit dat in juni 2013 Sail Den Helder heeft plaatsgevonden. De teruggang in afgifte van Annex 1 vanaf 2015 is een landelijke tendens (figuur 4)

De zeevaart die Den Helder aandoet heeft voor het overgrote deel Den Helder als vaste thuisbasis met als gevolg dat een groot deel van deze schepen een ontheffing heeft voor de aanmelding en afgifte van scheepsafvalstoffen³. De schepen die over deze ontheffing beschikken hebben een contract met een inzamelaar en zullen dus altijd al hun afval afgeven in de haven van Den Helder.

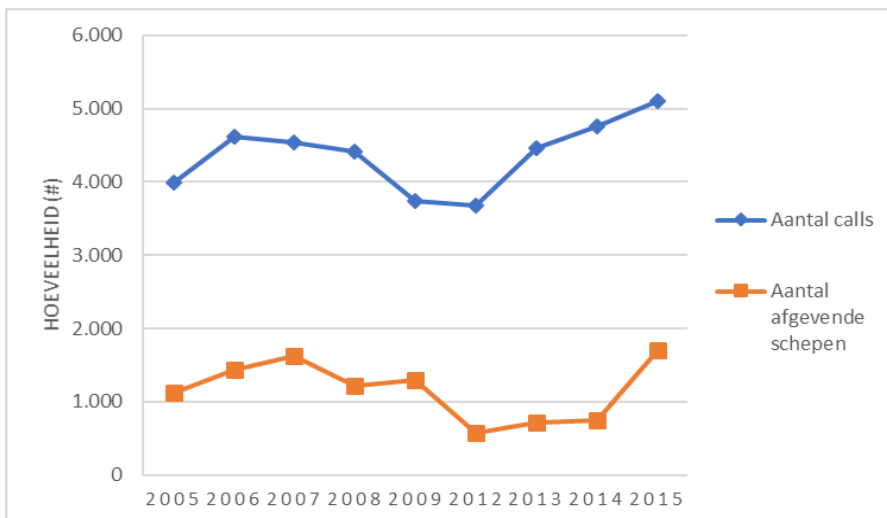
¹ De verschillende annexen representeren verschillende soorten afval. Annex I – Olie, Annex IV – Sanitair afval, Annex V – (Huishoudelijk) restafval

² Figuur 4 en 5 missen gegevens over de periode 2010 - 2012

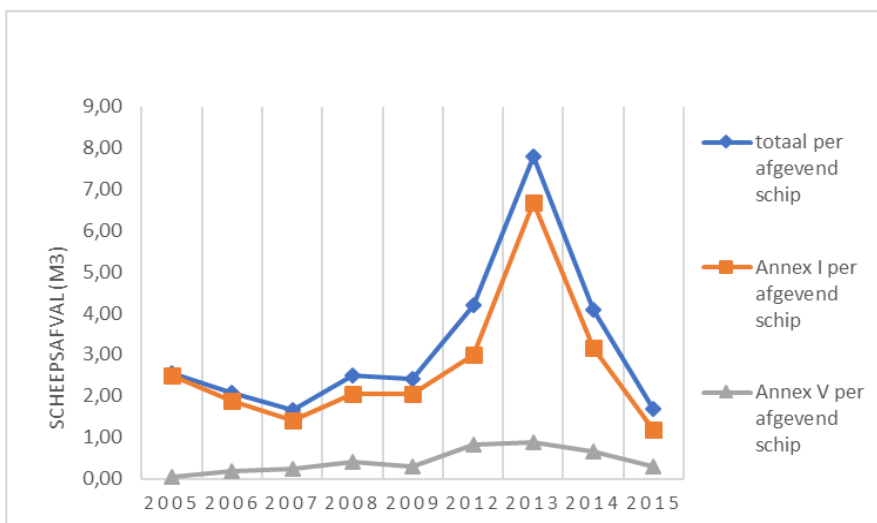
³ Artikel 35 Wet voorkoming verontreiniging door schepen (Wvvs)

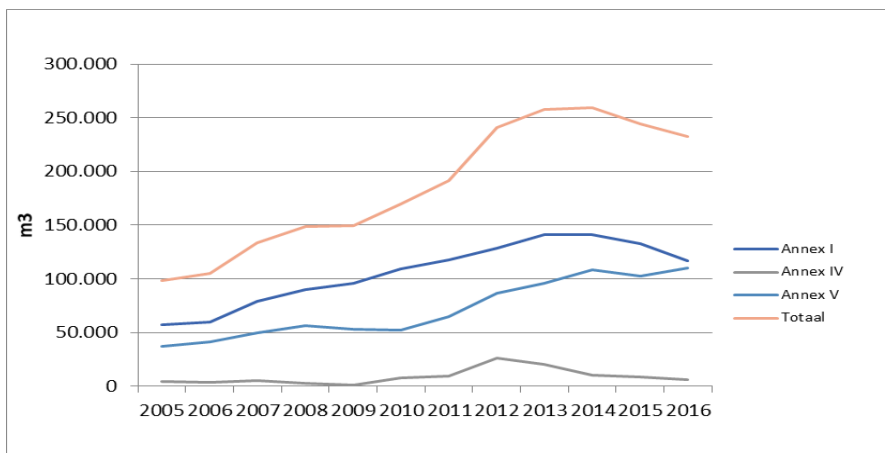
Figuur 1 Ingeleverd scheepsafval bij de havenafvalfaciliteiten in Den Helder uitgesplitst naar Annex

Figuur 2 Aantal calls en schepen hiervan die afval afgeven

Figuur 3 Gemiddelde hoeveel afgegeven afval per schip uitgesplitst naar Annex I en V

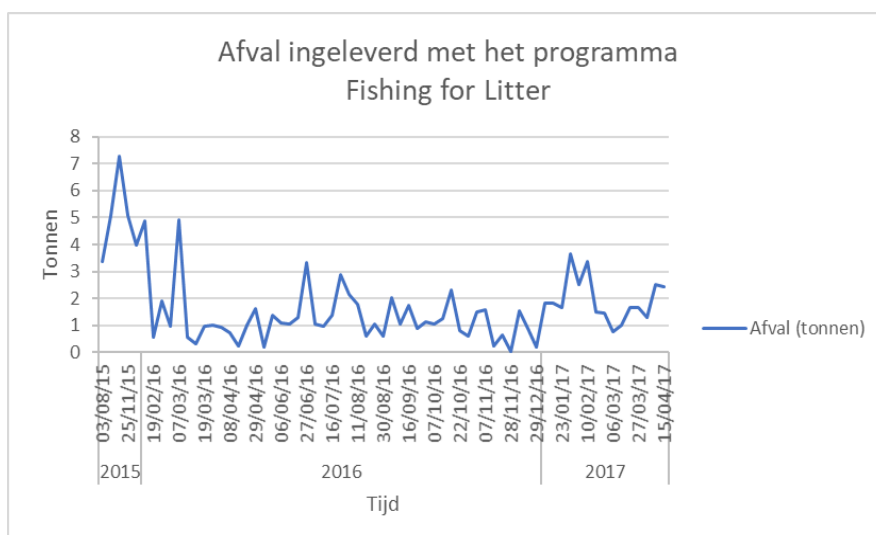
Figuur 4 totale afgifte scheepsafval in Nederlandse Zeehavens in m³

Monitoring van klachten over havenafvalfaciliteiten

In de periode 2015 – 2017 heeft PoDH geen klachten ontvangen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat schippers/kapiteins over het algemeen tevreden zijn met de wijze van inzamelen en de inzamelingsfaciliteiten in de haven.

Hoeveelheid afval die jaarlijks met het Fishing for Litter programma wordt opgevist

Het project Fishing for Litter wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het KIMO Nederland en België. Vissersschepen brengen hierbij opgevist afval aan land in plaats van dit weer in zee te gooien. De hoeveelheid afval dat met het Fishing for Litter programma wordt opgevist varieert sterk zoals te zien in Figuur 5. In 2016 hebben in de haven van Den Helder 8 schepen meegedaan met het Fishing for Litter project.

Figuur 5 Hoeveelheid opgevist afval met het Fishing for Litter programma in Den Helder (data 2015 - 2017)

2. Geluid

Aantal geluidsoverlastklachten per jaar

PoDH heeft in de periode 2015 – 2017 één klacht ontvangen met betrekking tot geluidsoverlast. Het betrof een klacht over geluidsoverlast van een vacuümwagen op de Nieuwediepkade. De wagens worden gebruikt voor het reinigen van de tanks van de offshore suppliers. Naar aanleiding van de klacht is onderzoek gedaan middels een geluidsmeting waaruit bleek dat de geluidsproductie binnen de grenzen van de toegestane geluidsproductie van de verleende Omgevingsvergunning-milieu bleef en zelfs lager was dan de opgave in het geluidsonderzoek ten behoeve van de Omgevingsvergunning. Vermoedelijk is de geluidsoverlast ervaren door de op die dag heersende windrichting. Nadien zijn er geen klachten hierover meer binnengekomen.

Overzicht van geluidsruijnterapporten voor nieuwe bedrijven

In het kader van de Routekaart “Programma voor ontwikkeling” wordt er in 2017 een integraal geluidsonderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek zal ook het militaire deel van de haven worden betrokken. Dit is een gecompliceerd en tijdrovend onderzoek. Naast de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord is hier ook het Ministerie van Infrastructuur & Milieu als zonebeheerder (defensie) bij betrokken. Uit dit onderzoek zal de nog beschikbare geluidsruijnt in de haven moeten blijken en daar waar geen ruijnt is voor nieuwe ontwikkelingen, zal gekeken moeten worden naar beheersmaatregelen.

3. Emissies naar de lucht

Monitoring van walstroomgebruik langs de Visserijkade, Het Nieuwe Diep, Het Nieuwe Werk en de Nijverheidskade

In januari 2017 heeft de provincie in het kader van ‘Duurzame zeehavens’ een subsidie van € 500.000,- beschikbaar gesteld waarmee de aanleg/vervanging van walstroomkasten in de haven van Den Helder mogelijk is geworden. De totale kosten van het project worden geschat op 1,5 mln. Na oplevering van het project zal er een monitoring worden opgestart voor het walstroomgebruik. Het gehele project bevindt zich in de definitiefase (o.a. inventarisatie van de gebruikers en aanbesteding); in de loop van 2018 zal worden begonnen met de realisatie van het project. De verwachting is dat dit pit project eind 2018 zal worden opgeleverd.

Installatie van walstroomfaciliteiten in de Spoorweghaven

Vooruitlopend op de installatie van permanente walstroomfaciliteiten heeft PoDH in de periode 2015 – 2017 in de Spoorweghaven een tijdelijke voorziening aangelegd, door zgn. zwerfkasten te plaatsen. Door de toekenning van de subsidie door de provincie Noord-Holland in december 2016 zullen er permanente kasten worden geplaatst.

4. Natuurontwikkeling

Monitoring van nieuw ontwikkelde natuurgebied als broedplaats voor vogels

Het recent ontwikkelde natuurgebied als vogelbroedeiland/vogelrots door Landschap Noord-Holland is terrein dat in gebruik was bij Milieupark ‘t Oost als baggerstortlocatie. In het bestemmingsplan was destijds aangegeven dat de baggerlocatie een tijdelijke locatie zou zijn. Na beëindiging van de activiteiten zou deze grond weer terug gegeven worden aan de natuur. In verband met het teruglopen van de aanvoer van de hoeveelheid bagger is in gezamenlijk overleg (Gemeente Den Helder, Milieupark ‘t Oost, Landschap Noord-Holland en Port of Den Helder) besloten om dit terrein als vogelbroedeiland in te richten. Het gaat om terrein met een oppervlakte van ca. 4,5 ha. welke toegevoegd is aan het reeds bestaande natuurgebied Balgzand van Landschap Noord-Holland.

5. Energie & licht

De Raad van Advies Waddenzeehavens heeft in oktober 2016 mede namens Port of Den Helder de Dark Sky Intentieverklaring ondertekend. De ondertekenaars streven hierbij naar het verminderen van lichtvervuiling en het tegengaan van strooiverlichting in het Unesco werelderfgoed Waddenzee.

Monitoring van het energiegebruik

Paleiskade:

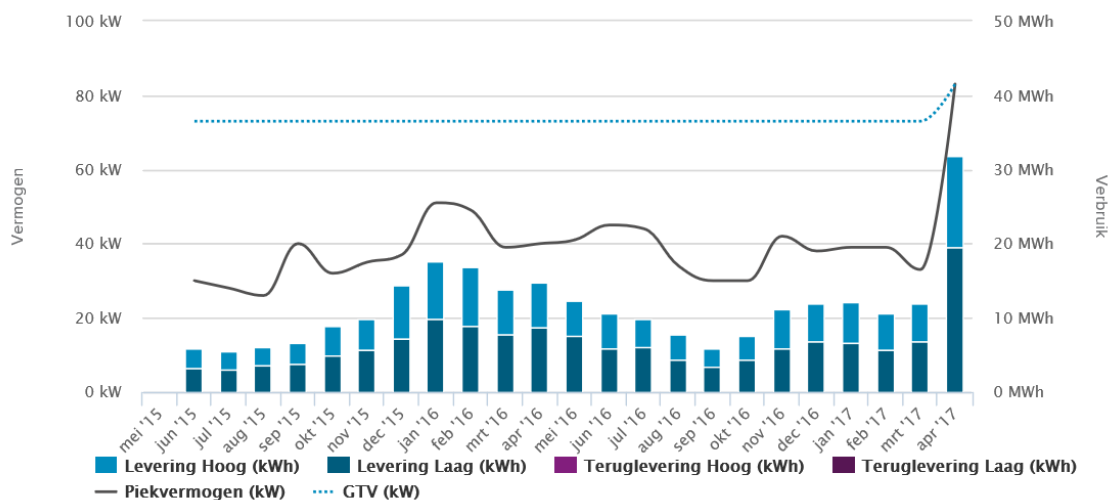
Voor de verlichting op de Paleiskade wordt gewerkt aan een nieuw verlichtingsplan.

Het hiertoe opgestelde verlichtingsplan is in het kader van de Dark Sky intentieverklaring beoordeeld door een verlichtingsdeskundige en zal hiertoe op die punten worden aangepast, die passend zijn binnen de wetgeving en veiligheidseisen ten aanzien van verlichting. Hiermee wordt aan de opgave in de Dark Sky intentieverklaring van 2016 voldaan.

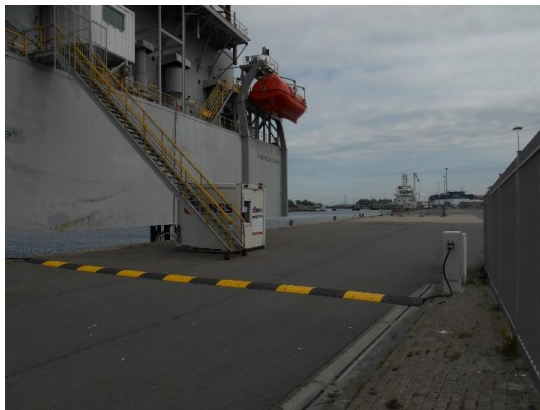
Nieuwediepkade-Visserijkade:

Op de Paleiskade-Visserijkade wordt LED-verlichting gebruikt. Voor deze locatie vindt er vanuit Port of Den Helder en monitoring plaats ten aanzien van het verbruik. Zie figuur 6.

De figuur laat zien dat het energieverbruik stijgt in de donkere wintermaanden en weer daalt in de zomermaanden. De toename in stroomgebruik in maart 2017 komt door de nieuwe walvoeding ten behoeve van het Paragon C462 platform. Deze walstroomvoorziening is in maart 2017 speciaal voor dit doel is aangelegd.

Figuur 6 Energiegebruik van de verlichting langs de Nieuwediepkade en Visserijkade

Figuur 7 Walstroomtoevoer naar het platform Paragon C462

Kooyhaven:

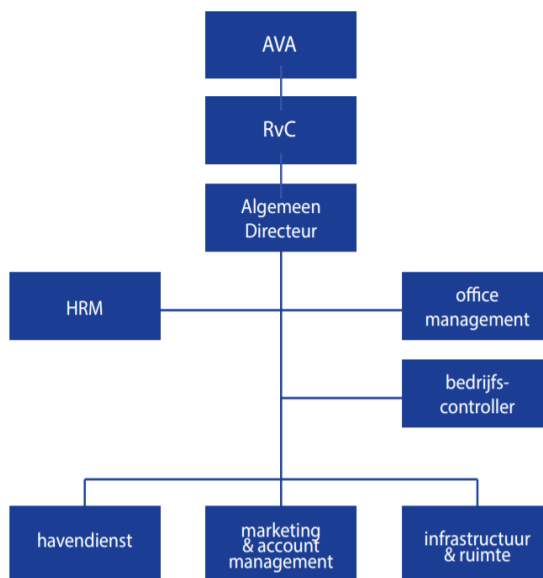
Het regionale bedrijventerrein Kooyhaven wordt in fases door Port of Den Helder afgenomen van een ontwikkelaar. De eerste fase is in het voorjaar van 2017 afgenomen.

Voor de openbare kade wordt gebruik gemaakt van energie zuinige LED-verlichting.

Op dit moment zijn er weinig tot geen activiteiten op de openbare kade. Van monitoring van het energiegebruik is op dit moment dan ook nog geen sprake.

5. Environmental management organization

Port of Den Helder is een overheids NV waarvan de aandelen in handen zijn van de gemeente Den Helder. Port of Den Helder kent een platte organisatiestructuur zoals zichtbaar in figuur 8. De organisatiestructuur bestaat uit een Management Team, drie lijnafdelingen en drie staffuncties.

Figuur 8 Organisatiestructuur NV Port of Den Helder

Het environmental organization management is onder gebracht bij de afdeling Infrastructuur & Ruimte. Het documentbeheer, waaronder de PERS, ligt bij de Beleidsadviseur van die afdeling. Het databeheer ligt zowel bij de Beleidsadviseur als bij Technisch beheer van de afdeling I&R.

6. Stakeholders

De ligging van Port of Den Helder, open zeeverbinding, diep water, korte vaarafstand naar Nederlands Continentaal Plat en de visgronden, is de basis geweest van de ontwikkeling van de haven als de grootste logistieke hub voor de Offshore in het zuidelijk deel van de Noordzee. Daarnaast is de visserij hier gevestigd met een Visafslag en heeft de Koninklijke Marine hier haar thuisbasis.

Binnen het beheersgebied van Port of Den Helder zijn derhalve een groot aantal stakeholders actief, voor de (wind)offshore (agentschappen, rederij, bevoorraders, scheepvaart, transportbedrijven), voor de visserij (visafslag, vissersschepen, transportbedrijven); en de Koninklijke Marine (toeleveranciers, onderhoudsbedrijven).

Binnen al deze sectoren spelen de scheepsafvalstoffen inzamelaars ook een rol van betekenis. Daarnaast zijn er ook diverse overheidsinstanties actief, waaronder Rijkshavenmeester, Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Inspectie Leefomgeving & Transport, Douane, Landelijke Eenheid Politie, Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord en de gemeente Den Helder.

7. Projecten Port of Den Helder 2015-2017

In de onderhavige periode is de **Routekaart “Programma voor ontwikkeling”** in samenwerking met de stakeholders tot stand gekomen. Een aantal daarin benoemde projecten zullen in de komende periode van start gaan.

Daarnaast is het project **“Walstroom”** (kade Het Nieuwe Diep, Spoorweghaven, Nijverheidskade) van start gegaan met de voorbereidende werkzaamheden (inventarisatie klanteisen, risico-analyse, vergunning inventarisatie, voorbereiding aanbesteding).

De eerste fase van het regionaal havengebonden bedrijventerrein **Kooyhaven** is aan Port of Den Helder overgedragen. Op het terrein zijn verschillende milieu- en omgevingsvriendelijke maatregelen genomen, zoals:

- * een 70 meter brede groenzone
 - ter voorkoming van (geluids)overlast voor omwonenden
 - als veiligheid tegen overstromingen (secundaire dijk)
 - als recreatiemogelijkheid (fietspad, visvijver)
- * gescheiden rioolstelsel
- * het all-electric maken van het terrein
- * gebruik LED-verlichting op de kade
- * walstroomkasten.

Port of Den Helder heeft de intentieverklaring “Dark Sky” mede ondertekend en geeft hier inmiddels uitvoering aan.

Ook heeft Port of Den Helder, met een aantal andere partijen als Gemeente Den Helder, Hollands Noorderkwartier, HCV, Koninklijke Marine, NAM en Woningstichting Den Helder, de intentieverklaring “Verkenning duurzame warmtevoorziening Den Helder” mede ondertekend. Deze verkenning loopt inmiddels.

Voorts heeft Port of Den Helder haar medewerking/steun gegeven aan de projecten:

- herinrichting bedrijfsterrein als natuurterrein (realisering vogelbroedeiland/vogelrots)
- getijdenenergieturbine BlueTec

- Joint Venture Earth (energie neutrale schip “Ecolution”).

8. PERS 2018-2020

Voor de komende periode worden door Port of Den Helder de volgende vijf omgevingsaspecten geprioriteerd voor het Port Environmental Review System (PERS) 2018-2020:

1. Afval

Voor het scheepsafval zal verder worden ingezet op recycling van de afvalstoffen. Daarbij moet gedacht worden aan visnetten, pluis en plastic.

2. Geluid

Voor het kunnen uitvoeren van de projecten benoemd in de Routekaart, zullen de resultaten van het integrale geluidsonderzoek een (grote) rol spelen. De resultaten worden in de komende periode van de PERS bekend.

3. Energie Gebruik

Zodra het project Walstroom is afgerond, zal de monitoring op het energie gebruik worden opgestart.

4. Haven Ontwikkeling (op het land)

De uitvoering van een aantal projecten uit de Routekaart zullen verder ter hand worden genomen.

5. Baggeren

Voor de komende PERS staat het baggeren van Het Nieuwe Diep op het programma. Bij de aanbesteding van het baggeren wordt als kwaliteitscriterium de CO2 prestatieladder gehanteerd de inschrijver dient zich bewust te zijn dat er gewerkt wordt in een gebied direct grenzend aan het Natura 2000 gebied Waddenzee en het UNESCO werelderfgoedgebied Waddenzee.

Naast genoemde projecten zal Port of Den Helder de komende periode een duurzaamheidsbeleid gaan ontwikkelen.

De focus zal in dit beleid o.a. komen te liggen bij:

Het leveren van een duurzame bijdrage aan de energietransitie, waarbij randvoorwaarden als veiligheid/bereikbaarheid van de haven zullen worden gehanteerd/ingevuld.

Ook zal geluid een plaats in dit beleid gaan krijgen: verdeling van het geluid over het industrieterrein; de regie over de uitgifte van geluid in de haven zal bij PoDH komen te liggen.

Binnen de eigen bedrijfsvoering zal focus worden gelegd op onder meer inkoop groene energie; en zullen eerste stappen worden gezet richting een emissieloze bedrijfsvoering, met o.a. vervanging van de bedrijfsvoertuigen door elektrische voertuigen.

Als laatste punt zal worden toegevoegd aan dit beleid: duurzaam inkopen. Hiervoor zullen spelregels voor PoDH worden opgesteld.

Dit beleid zal in 2018 vorm gaan krijgen.

Den Helder, december 2017

Andrea van Santen
Beleidsadviseur
NV Port of Den Helder